

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. In qua de extensione habitus agitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

quam nullus producit calor, requiritur ergo magna intentio lucis, ut similem possit intentionem caloris producere. Deinde dico in habitu, & actu rationem esse dissimilem; nam habitus est quasi impulsus ab actu relictus ad similem actum; unde debet illi in gradibus proportionari, pro modo enim operandi facilitas in nobis relinquitur.

18 Si virgeas nos experiri repetitione actuum augeri in nobis facilitatem, licet illi sint intentionis perparae. Nego experientiam, quae non est nisi somnium, cum potius experiamur remissos homines vix aliquando ad gradum aliquem virtutis emergere; virtus enim dicitur à visse violentia, quam sibi quisque inferat necesse est ad perfectionem eius ascensurus; nec video quod obijci ulterius possit.

19 Tertia conclusio: per actus aequales non augeri habitus; probatur primo, nam simile ut tale applicatum ad agendum passo eiusdem rationis, eundem habere effectum tantum potest, ac aliud, sic se habent plures actus in nostro casu; ergo eundem habere effectum tantum possunt; sed prior producit habitum intensum ut duo; ergo posterior non est ulterius activus.

20 Dices secundum actum invenire subiectum melius dispositum, invenit enim illud affectum habitus, ratione cuius est propensum ad unam partem, & ita in ordine ad illam propensionem amplius perficitur.

21 Sed contra, nam potentia nude sumpta ante omnem habitus perfectionem est sufficientissime disposita ad omnem perfectionem habitus, & tamen non producit tota perfectio actui correspondens: ergo id non ex dispositione, sed ex inefficacia agentis provenit; probo maiorem, destruendo rationem inaequalis dispositionis, quam adducit P. Suarez num. 13, ait enim ipsam indifferentiam potentiae, & obiecta satis resistere ut non possit primus actus statim à principio efficere secundum omnem suam latitudinem, sicut lapis est capax impetus ut feratur sursum, tamen, quia per inclinationem ad centrum resistit, ideo agens non imprimit impetum quantum potest. Sed contra, quia habitus sunt iuxta conditionem ipsius naturae secundum se sumptae; ergo natura, vel potentia per indifferentiam non resistit; patet antecedens, nam habitus comparantur actibus, qui sunt potentiae maxime conaturales, & iuxta conditionem ipsius; ergo, & ipsi actuum effectus conaturales sunt; conaturali enim causa est conaturalis effectus, nec video quomodo possit hoc negari; consequentia autem praecipua videtur evidens, nam si ipsi naturae indifferenti conaturalis est habitus, iam ratione indifferentiae resistere nequit, si enim resisteret habitus non esset conformis naturae.

22 Id autem quod additur inclinationem quam habet potentia ad alios actus, & obiecta esse sufficientem rationem resistentiae stare nequit, nam vel potentia est cum omnimoda indifferentia, ita ut nullum habeat habitum, & sic non habet maiorem inclinationem ad unum actum, & obiectum, quam ad aliud, vel est cum habitu contrario, quem aliquantulum refringit actus primus, & ita secundus invenit melius dispositam potentiam, quia plus habet dispositionis conformis, & minus de opposita. Tunc arguo;

eandem dispositionem habet primus in eo casu ac secundus: ergo hic non poterit perfectius operari; probatur antecedens, nam habitus essentialiter componitur ex gradibus qui naturalem habent subordinationem, & ita unus est prius natura alio; producat ergo actus perfectionem, quam opposita sententia adstruit, tunc est sufficiens dispositio ad ulteriorem perfectionem, quae secundo actui tribuitur; ergo sicut secundus illam producere potest, sic, & primus, patet consequentia, quia primus est eiusdem perfectionis ac secundus, & habet dispositionem sufficientem à se productam; ergo poterit efficere quod secundo tribuitur. Quod declaro, nam si ubi primo ponitur perfectio illa habitus poneretur secundus actus, tunc absque dubio intenderet illum, quia praecedit prius natura dispositio subiecti, parum enim refert, quod prius tempore aut natura sit; ergo primus illam producere poterit, cum prius natura subiectum disponat per gradus dictos.

Nec valet id quod de gravitate, & impetu affertur, nam impetus est contra naturam, & ita non est mirum, quod eius impressio per gravitatem retardetur, ut retardatur calidum dum agit circa frigidum, quia unum est conaturale, aliud violentum, & contra naturam, in nostro autem casu habitus sunt conaturales potentiae, & ipsa ut illos recipiat per se est sufficienter disposita, sicque ratione aliquorum graduum nequit crescere perfectio in modo agendi, nisi aliunde conetur potentia supra id ad quod ratione habitus propendet, & hoc tandem fatetur P. Suarez in fine illius numeri 13. de habitibus scientiae, nec video quae sit maior ratio in hijs, quam in alijs.

Obijces primo luminosum spatio alicui applicatum non producere tantam luminis perfectionem, ac aliud lumen productum inveniens: ergo similiter erit in actu inveniente in potentia aliquam per habitum prius productum inclinationem. Respondeo superveniens luminosum simul cum priore producere maiorem luminis perfectionem, quia pluralitas agentium simul concurrentium iuvat ut alibi diximus, & ita asserimus modo, si duo actus simul darentur perfectionem maiorem habitus producturos, quam unus produceret, qui non est casus nostrae difficultatis.

Secundo ex dispositionibus crescit ratio agendi, ut multoties est dictum: ergo secundus actus ratione dispositionis, habitus scilicet, quem invenit poterit agere perfectius. Respondeo antecedens esse verum, cum agens, & passum requirunt dispositiones, quod hic non contingit, ut enim supra probavimus sola potentiae indifferentia est ratio sufficiens, & dispositio ad habitus productionem.

SECTIO I.

In qua de extensione habitus agitur.

Extendi aliquid dicitur etiam novam accipit partem diverso respondentem spatio, ut cum homo per nutritionem accrescit, partibus molis comparatis, hinc sumpta analogia dicitur extendi habitum non quidem cum in ordine ad idem obiectum melius, ac melius attingendum perficitur: sed cum ad diversa terminatur obiecta, ut

Quæst. VI. De habitus intensiōe, &c. 659

cum temperatus in ordine ad cibos acquirit facilitatem in ordine ad abstinendum à potibus, & cum definire sciens ad demonstrandum Logicæ beneficio gradum facit.

27 De hac extensione habituum latissime agitur à nobis in metaphysica disp. 1. qn. ultima. *Vtrum metaphysica sit una simplex qualitas vel composita*, videantur ibi dicta, nihilominus aliqua alia addemus hic, quæ ibi deficiunt.

28 Quarta conclusio extensio non fit per solâ additionem modi, sic P. Suarez, Molina, Fonseca, Toletus, Hurtado, & alij: probatur primo ratione; nam istud quod additur faciliem reddit potentiam in ordine ad actum, ad quem antea prompta, & facilis non erat: ergo modus habitus esse nequit, sed necessario est habitus; antecedens est clarissimum, qui enim per habitum Logicæ erat facilis ad definiendum non propterea existebat facilis ad demonstrandum, ubi vero demonstrationes cepit exercere promptiorem se, & expeditiorem invenit; datur ergo per hos actus facilitas, vel si facilitas non datur dicendum est antea fuisse totaliter faciliem, quod est absurdissimum, & contra claram lucem experientie, quis enim actibus tantum definiendis facilitatem omnimodam ad demonstrandum est adeptus: vel per cognitionem exercitum elementorum, proflus expeditus ad cognitionem celorum evasit, aut Primi Motoris, quæ omnia ad vnam scientiam naturalem spectant. Et similiter in habitibus appetitus à cibo se temperans non ideo erga vinum est temperatus, cum videamus plures vinosos homines in maxima obfomniorum abstinentia, & alios circa nummos nihil perpetrantes iniustum, qui tamen alienis vxoribus per summam inhiant iniustitiam.

29 Probo autem consequentiam principalis discursus, nam modus non reddit faciliem potentiam, si ergo faciliem illam invenimus extensione habitus illa facilitas modus non est; patet antecedens; nam si facilitas esse modus potest: ergo habitus tantum erit modus, constat illatio; ex facilitate enim habitum colligimus, ad facilitatem potentie modus sufficit; ergo non est vnde illum non esse modum colligamus.

30 Dices habitus non esse modos, bene tamen id quod exercitio eorum acquiritur, quia habitus est principium potentie quod nequit modo convenire.

31 Sed contra, ideo habitus modus non est, quia potentiam complet in ordine ad operationem facile exercendam: sed in ordine ad secundum actum non est potentia completa in ratione operativæ facilius; ergo aliquid addi debet quod sit res, & non modus; probo minorem, id complet in ratione facilitandi, quod est facilitas, modus additus non est facilitas; ergo non complet in ratione facilitandi; maior est clara, nam quod non est facilitas nequit formaliter reddere faciliem potentiam; cum denominatio facilis à facilitate sumi debeat, ut albi ab albedine, minorem autem ostendo, nam facilitas est habitus, quod additur non est habitus secundum adversarios; ergo nequit esse facilitas. Præterea ideo habitus dicitur non esse modus, quia complet principium in ratione operandi: sed ut compleatur sufficit modus; ergo ut compleatur non est necessarium poni habitum; patet minor, quia ad secundum actum non requiritur minor facilitas, quam ad primum vel quam ad eos, qui circa diversum ob-

R. P. Ideph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

jectum materiale versantur, ad illum completur per modum; ergo, & ad istos, & sic habitus tantum erit modus.

Deinde ad actum alterius obiecti perinde se 32 habet potentia, ac si non haberet facilitatem ad obiectum aliud; ergo sicut ad vnum datur res, & non modus, sic & ad alium, probatur antecedens in exemplo temperantiae circa cibum, & vinum: sicut ergo temperantia à cibo cepit, sic etiam potuit incipere à potu; si à potu inciperet produceretur habitus, & non modus: ergo tunc etsi non incipiat habitus producit; patet consequentia, quia esse actum primum vel secundum non variat modum essentialis productionis.

Dices ex eo quod sit secundus invenire subie- 33 ctum præoccupatum eo effectu, quem ipse erat producturus, & ita non invenire quod efficiat.

Sed contra, quia inclinatio, & propensio ad 34 potum non est inclinatio ad cibum; neque è contra inclinatio ad temperantiam cibi, non est inclinatio ad temperantiam potus: ergo quod efficit vnam inclinationem non impeditur ex eo, quod alia sit in subiecto; patet antecedens, nam si inclinatio ad cibum, est inclinatio ad vinum, qui illum nunquam est odoratus, imo qui fastidit, dicitur absolute vinosus, & qui est iniustus in materia pecunie, etiam si neque de proximi vxore cogitaverit dicitur adulter ore pleno, hoc est manifeste absurdum: ergo & id ex quo sequitur; probo maiorem; nam ille habet totam substantiam vitij, & non deficit illi nisi aliquis modus, qui non tollit absolutam denominationem; ex eo enim quod quantitas non habeat unionem ad subiectum, ut in Eucharistia, non definit esse absolute quantitas, quia unionis defectus est tantum defectus modi; minor autem patet, nam appellare ebriosum, & adulterum cum, qui nulum actum ebrietatis, aut adulterij exercuit contra omnem est rationem, actibus enim denominationes comparantur.

Secundo argumentor specialiter contra P. Vas- 35 quez dicentem intensiōem fieri per additionem novæ entitatis gradualis. Tunc sic: magis necessaria est additio entitatis ad extensionem, quam ad intensiōem: ergo vel utraque, vel nulla dicenda est fieri per entitativam additionem; probo antecedens, nam per intensiōem habitus versatur circa idem obiectum, & sub eadem ratione movendi, & tantum habet melius, & melius illud attingere: in extensione autem est diversum obiectum, ut in vino, & cibo, in demonstratione, & definitione, in nummis, & in aliena vxore; & præterea in diversis obiectis est diversa difficultas vincenda, qualis non est in vno melius, & melius attingendo; vnde cum circa obiectum aliquod facile, & perfecte operemur, circa aliud eandem virtutem concernens difficulter afficimur, quantam enim ciborum parvissimi difficultatem patiuntur in temperando à vino, & alij è contra, quibus fastidio est vinum, quam laborant in temperando à cibis delicatioribus pulchris aspectu, & ad vescendum suavis.

Dicitur rationem esse diversam, nam materia- 36 lia obiecta quasi per accidens se habent ad rationem formalem virtutis, quæ eadem est essentialiter in omnibus non sic in intensiōe, quia perfectio obiecti formaliter sumpti melius, & melius attingitur: sed contra, & quia doctrina est generalis contra omnes.

Tertio sic argumentor, ratio formalis in diver- 37

Oooo 2 lis

sis obiectis non est eadem essentialiter; ergo pro diversis obiectis diversi habitus acquiruntur; probatur antecedens, ex his quæ diximus disputatione de potentiis, probantes ab eadem diversos actus oriri, quia in diversis obiectis diversa est essentialiter ratio movendi, idem autem in præfenti contingit: probatur antecedens, quia ab eadem potentia diversi actus oriuntur, quia in diversis obiectis diversa est essentialiter ratio movendi, idem autem in præfenti contingit saltem partialiter, & ulterius in diversis obiectis diversa est essentialiter veritas, & bonitas: ergo distinctæ sunt essentialiter rationes movendi; patet antecedens, nam illæ sunt passionēs rerum, & sicut res distinctæ sunt, sic & earum passionēs. Præterea in diversis obiectis est diversa difficultas; ergo quia diversa ratio movendi, si enim esset eadem pariter moveret. Tandem habitus versatur circa rationem formalem ut coniungitur diversis materiis, sed ut sic est diversa ratio: ergo ex illa non poterit unitas habitus resultare; maior est clara nam temperantia non versatur in abstracto circa delectabilitatem, sed circa delectabilia, in quibus includitur, sicut enim voluptuosi habitus circa delectabilia versantur, ita temperantia ut eos moderetur; minor autem clara est, nam delectabilitas quæ est in vino, non est in cibo, sed à primo distincta.

38 Quinta conclusio: per primum actum habitus comparatur; sic Salas, Suarez, Vasquez, Azor. lib. 3. cap. 21. quest. 2. & 3. probatur; nam implicat per plures actus acquiri, quin per singulos aliquid acquiratur: sed illud est habitus: ergo per quemlibet actum producit habitus. Probo maiorem, nam secundus actus habitum producit; vel ergo solus ille, & sic iam unico habitus producit; sed primus, & secundus sunt eiusdem rationis per vos: ergo sicut per secundum producit habitus, etiam primus illum producere potuit.

39 Dices primum actum habuisse se ad instar dispositionis, qua potentia manet expeditio ad secundum, & sic per secundum actum posse produci habitum, & non per primum.

40 Mera sunt verba, & responsio est similis illi, quæ de sigillatione materiæ adhibetur per dispositiones præcedentes, neque existentes villo modo in instanti generationis. Impugnatio est facilis, nam quod non est, nihil est: quod autem est nihil, nihil etiam iuvare potest, nisi quatenus est negatio alicuius, quod obstat potest, & in præfenti non habet locum, quia potentia nullum habet impedimentum ut supponimus, & constat ex ijs, quæ supra diximus.

41 Præterea virgo; nam potentia per primum actum dicitur manere disposita, & expeditior ad secundum; ergo in secundo cliciendo est facilis, ratione talis expeditionis, sed nihil potest esse facile, nisi ratione facilitatis: ergo talis expeditio, & dispositio per quam redditur potentia facilis est facilitas: sed facilitas est habitus; ergo ante actum secundum habet iam habitum ex vi actus primi: maior est adversariorum, & minor claræ habitum enim non aliunde colligimus, quam ex promptitudine, & facilitate in operando; si ergo nos faciles experimur habitum habere, est clarum, vel corrumpit habitum ponendorum fundamentum.

42 Dices habitum importare rationem immobiliter inhaerentem, quam non videmus convenire tali

dispositioni, & expeditioni, & ideo illam esse ab habitu distinctam.

Sed contra primo, nam rogo cur dari non possit habitus facile mobilis, esse enim facile mobilem faciet quidem distinctionem specificam, sed non ideo à ratione habitus illum excludet, sed potius faciet habitum specie distinctum, ut in pluribus alijs contingit: secundo esse facile mobilem non facit distinctionem omnimodam ut patet in calore, qui in aqua est facile, & difficile in igne mobilis; & in luce, quæ in aëre est facile corruptibilis, non ita in sole, videmus autem tractantes de visu, lucem aëris, & solis esse eiusdem speciei.

Tertio omnis forma, secundum gradus inferioris res habet posse facile à subiecto removeri, gradus enim inferiores eo ipso, quod tales sint minus contrariis resistunt; ergo in habitu idem contingere potest.

Deinde virgo, nam illæ qualitates vel sunt eiusdem speciei, vel diversæ: si eiusdem, iam una perficitur per aliam, & sic una non abibit alia veniente; si diversæ, conferent potentia perfectiones diversi ordinis, & sic simul esse poterunt. Quod si dicatur, iam illa, quæ dicitur dispositio non amovetur facile, & quidem diversitas in ijs, quæ sunt ad aliud ex modo tendendi in illud est retinenda; non apparet autem adæquata distinctio inter duas illas qualitates in modo tendendi, nam utraque est in ordine ad idem obiectum, & facilem potentiam reddit in ordine ad actum eiusdem speciei; non est ergo unde distinctio adæquata sumatur. Neque illud, quod de facilitate, & mobilitate dicitur, obstat; nam motus velox, & tardus eiusdem sunt speciei, & tamen velox parum durat, & multum lentus. Inadæquatam autem distinctionem dari non repugnat, quia gradus inferiores à superioribus inadæquata specifica ratione distinguuntur.

Obijcies primo Aristotelem 1. Ethic. cap. 7. & 2. 4. cap. 1. ubi ait, una hirundo non facit ver; Respondeo intelligi de actu valde remisso, per quem diximus habitum non generari; secundo intelligi de fortitudine, & temperantia, quoad statum perfectum in quo tantum nomen virtutis meretur, ut pueros non vocamus homines, licet eiusdem sint naturæ cum viris, & similiter respondeo ad sancti Thomæ auctoritatem 2. 2. q. 2. 4. art. 6. ad 2. ubi ait in generatione virtutis acquiritur, non quemlibet actum complere generationem virtutis, quod intelligendum est de statu, & ad exemplum quod adducit de guttis paulatim excavantibus lapidem, dico singulas aliquid efficere, quo alia fortius operantur; est autem pro nobis Aristoteles, cap. de qualitate, dicens dispositiones diuturnitate fieri habitum.

Secundo, primus actus potest invenire in subiecto contrarium habitum, ergo saltem tunc non producit habitum, iam enim darentur simul duo habitus contrarii. Respondeo dato antecedenti, negando consequentiam; & ad id quod additur futura duo contraria simul, nego id ita contingere, nam qualitates non pugnant secundum omnes gradus, & ita duo gradus virtutis possunt esse cum sex vitij. Adde inter habitus non esse exactam contrarietatem, quia eorum actus non versantur circa idem obiectum sub eadem ratione, ut de assensu, & dissensu diximus, & si circa diversa versantur, illa non habent exactam contrarietatem ut bonum, & malum, neque enim bonitas

Quæst. VI. De habitus intentione, &c. 661

est qualitas, neque malitia aliquid positivum.

Sexta conclusio: per primum actum non acquiritur tota habitus substantia, seu entitas. Hoc probatur primo, quia intensio non per maiorem radiationem, sed per graduum fit additionem, & ita perfectio vñ acquisita non dicit tantum modus, sed etiam veram habitus entitatem: secundo, quia si acquiritur tota habitus substantia; ergo acquiritur tota facilitas, seu substantia, & entitas facilitatis: hoc autem dici nequit, nam sequuntur contradicentia, quod scilicet potentia per primum actum habeat, & non habeat totam facilitatem, habet quidem, quia habet totam substantiam habitus, qui nihil aliud est quam facilitas, non habet quia potentia donec plures actus exerceat facilitatem in operando non experitur; ergo illam non habet.

Septima conclusio: non solum in actibus evidentibus intellectus, sed etiam in obscuris, & in actibus appetitus acquiri vñ actus habitus potest, qui habeat statum habitus immobilitatem scilicet.

Probatum primo de actibus intellectus, nam evidentia omnino convincit intellectum, illumque ad assentiendum, vel dissentiendum prorsus necessitat, ut visibile debite approximatum vñ necessitat ad visionis productionem. Item posita evidentia tollitur omnis difficultas intellectui in assentiendo, vel dissentiendo; ergo quantum est de se habitus immobiliter adheret, in quo dicitur ratio eius consistere, quidquid Vasquez, & Azor reclamant, quorum levia sunt fundamenta.

Secundum de actibus obscuris mihi est clarum experientia manifesta, invento enim vñ medio ad probandam aliquam opinionem, ita illi adheremus, ut difficile ab ea possumus divelli. Item actus repetiti habitum ad statum perfectum deducunt, quia gradus addunt intensivæ perfectionis; ergo si illa perfectio possit ab vñ produci actum, non est cur dicamus per illam habere non posse statum perfectionis; patet autem habere posse, quia quo perfectior est causa perfectius operatur; ergo actus intensus perfectius operabitur: sed vñ actus habere potest magnam intensiorem; ergo magnam etiam poterit habitus communicare, licet inæqualem.

Ad hoc dici potest primo potentiam non posse sine habitu operari perfecte. Sed hoc reiecitur supra, nec est semper in eadem inhaerendum salubra: secundo habitum natura sua habere, ut per replicationem actuum generetur, & ita vñ cum, quantumvis perfectum non posse habitum generare. Sed hoc est falsum ex argumento facto, nam ad operandum perfecte non requiritur habitus, & ille potest esse perfectissimus, operaturque iuxta propriam perfectionem; cur ergo non habitum in statu profecto producat. Adde id quod superius diximus actum non operari perfectius ratione dispositionum, quia potentia ratione solius indifferentiæ est sufficienter disposita.

Tertium de habitibus appetitus etiam est clarum ob rationem factam, & ob experientiam, quam vulgaris paræmia comprobatur, plus scilicet valere vñ actum intensum, quam mille remissos; & exemplo figentis clavum, ad quam fixationem tantum confert ictus validus, quam multorum ictuum repetitio.

SECTIO II.

De efficientia actus in habitum.

Octava conclusio: actus est causa efficiens habitus: sic Salas, Suarez, Vasquez, Molina, & alij, ad hoc probandum multi multa satis inefficacia coarctant; ego autem hac tantum ductor ratione, quia certum est habitus per actus comparari, & illis positus tantum poni: ergo Actus in habitum habent aliquam causalitatem, non formalem, quia actus non sunt in habitu, neque materialem, quia illos non recipiunt, nec tantum finalem, quia habitus producuntur ex naturali confectione necessaria, & non per aliquam metaphoricam motionem, licet enim aliquis actum efficiens nihil de habitu cogitet illum produceret: sed non relinquitur alia causalitas nisi effectiva; ergo actus effective causant, & producunt habitus.

Dicitur nullam propriam causalitatem exercere actum circa habitum, sed tantum quasi materialem, quia disponit.

Sed contra, quia recedente actu conservatur habitus; ergo non est tantum dispositio; patet consequentia, quia cum aliqua dispositio requiritur ad alicuius productionem etiam ad conservationem requiritur, vel si illa desinit aliquid quod eius defectum suppleat datur, aut relinquitur; hic autem nihil tale contingit; nam actus non requiritur ad habitus conservationem ut constet, neque quidquam relinquitur præter potentiam, quæ nequit dici dispositio, ut constat, subiectum enim nunquam subit rationem dispositionis, cum illa sic ut forma convenienter se habeat in ordine ad subiectum: ergo dicendum est actus plus quam dispositive concurrere; maior est clara manifestis exemplis; nam calor requiritur ad introductionem formæ ignis, & consequenter ad illius conservationem, qui si diminuat incipit esse ignis in via corruptionis, ut anima introducat requiritur determinata quantitas, quæ si desit abibit anima, & nihil certius, quam sine dispositionibus formas conservari non posse.

Nona conclusio: actus non est ipsum fieri habitus, sed à qualitate quam essentialiter includit actus: producitur habitus per distinctam actionem. Hoc videtur evidens, nam actio, quæ terminatur ad actum, habet pro termino qualitatem vitalem, nec aliud habere potest, cum in ordine ad illam specificationem, & individuationem habeat, nec vnica queat ita diversos habere terminos: ipsa autem qualitas cum actio non sit, si est ratio producendi aliam, debet habere influendi rationem, & ita actionem diversam, præsertim cum actio in actu vitali inclusa vitalis sit ex modo progrediendi, & ex termino; habitus autem productio secundum probabilem opinionem minime sit vitalis, cum nec habitus ipse vitalis sit, ut alibi diximus, nec sit vñde rationem vitæ in productione venari possimus.

Decima conclusio: solus actus ut principalis causa ad habitum producendum concurrat, sic Suarez, & Vasquez, fundamentum huius assertionis est, quia actus est simpliciter perfectior habitu cum sit completa, & vitalis entitas, de quo inferius ex professo; si autem dicatur actus habitum imperfectior concurrere partialiter ad modum

□□□□ 3 speciei